

TOEZICHT OP ALGEMEEN NUT

Op verzoek van het vorige kabinet is door een commissie onderzocht welke mogelijkheden er zijn om het algemeen nut karakter beter tot uitdrukking te laten komen. Hierbij is gekeken naar mogelijke veranderingen in de regels voor ANBI's en het toezicht hierop.

RAPPORT TOEZICHT ALGEMEEN NUT

In de ANBI-brief d.d. 29 juni 2021 gaf de toenmalig staatssecretaris aan het onbevredigend te vinden dat er zo weinig mogelijkheden zijn om in te grijpen bij ANBI's die in de ogen van het kabinet niet in het algemeen belang handelen. Daarom werd een commissie van deskundigen gevraagd om advies over de definitie van algemeen nut in relatie tot de grenzen van ANBI's. Deze commissie heeft onderzocht welke mogelijkheden er zijn om te voorkomen dat organisaties die gangbare maatschappelijke waarden en opvattingen ondergraven, profiteren van belastingvrijstellingen en andere fiscale voordelen.

Bijna een jaar later is het advies gereed. Op 21 juni jl. presenteerde de staatssecretaris het rapport 'Toezicht op Algemeen Nut', waarin onder meer zeven aanbevelingen worden gedaan voor verbetering van het toezicht op ANBI's.

In deze nieuwsbrief informeren wij u over de gedane aanbevelingen en geven wij onze visie hierop.

AANBEVELINGEN

De commissie doet de volgende aanbevelingen met betrekking tot de verbetering van het toezicht op ANBI's.

1. Digitaliseer de processen

Geadviseerd wordt om de registratie van ANBI's, het verzamelen van gegevens over ANBI's en de communicatie met ANBI's (verder) te digitaliseren.

2. Verhoog de capaciteit

Voorgesteld wordt om de capaciteit van het ANBI-team te vergroten zodat personeel beschikbaar komt om actief toezicht uit te voeren.

3. Dwing de informatie- en publicatieplicht af

Het derde voorstel betreft een intensivering van het toezicht door de naleving van de voorwaarden voor de ANBI-status af te dwingen. Te denken valt bijvoorbeeld aan een jaarlijks aangifteplicht voor ANBI's of (regelmatig) een verplichting tot informatieverstrekking op verzoek.

4. Introduceer een nieuw bestedingscriterium

Naar de mening van de commissie moeten ANBI's straks jaarlijks een bepaald minimum aan activiteiten verrichten of een minimum bedrag voor het algemeen nut besteden.

5. Toets het algemeen nut niet aan grondrechten

Het inhoudelijk beperken van wat we tot 'algemeen nut' rekenen ligt volgens de commissie niet voor de hand. Ook een toets op basis van grondrechten kan in strijd komen met de pluriformiteit van ANBI's die Nederland rijk is, en is een taak die niet bij de Belastingdienst thuishoort.

6. Meer zelfregulering

Het toezicht op fondswervende instellingen wordt deels overgelaten aan het CBF via de Erkenningsregeling. Opgemerkt wordt dat door de kosten van de Erkenningsregeling te verlagen, meer instellingen hier gebruik van kunnen maken. Aanbevolen wordt om de afspraken tussen het CBF en de Belastingdienst met betrekking tot het Erkenningspaspoort op te nemen in een beleidsbesluit.

7. ANBI gegevens op één punt centraliseren

De commissie stelt voor dat de informatie die ANBI's verplicht zijn te publiceren op een eigen website, ook gestructureerd op één centraal punt (de website van CBF) beschikbaar worden gesteld voor het publiek. De standaardformulieren (verplicht voor grote ANBI's) zouden via een aangifteportaal aangeleverd moeten worden, om vervolgens via het CBF-register gepubliceerd te worden.

CONCLUSIE

Onze conclusie ten aanzien van de aanbevelingen is uiteenlopend. Een aantal aanbevelingen onderschrijven wij.

Wat betreft aanbeveling 5, kunnen wij meegaan in de conclusie van de commissie: het risico bestaat immers dat het begrip 'algemeen nut' gaat meeveren met politieke ontwikkelingen. Wij zien ook niet in hoe de Belastingdienst instellingen moet gaan toetsen aan de complexiteit van grondrechten. De pluriformiteit van de sector moet inderdaad gewaarborgd blijven.

Wij zien geen enkele meerwaarde in aanbeveling 4 ten opzichte van de huidige ANBI-criteria. De commissie maakt dit ook niet duidelijk. Een verplicht minimum aan bestedingen kan een belemmering vormen voor de praktijk (bijv. bij projecten die veel voorbereiding vergen) en is ook principieel en juridisch onterecht. Een dergelijke criterium werkt onzorgvuldigheid in de hand. Ook kan het voor bijvoorbeeld nieuwe initiatieven grote problemen veroorzaken.

Aanbeveling 3 bevat deels maatregelen die er al zijn. De Belastingdienst heeft immers reeds voldoende mogelijkheden om informatie op te vragen en te handhaven bij niet nakoming van deze verplichtingen. Wij vragen ons dan ook af of het begrip intensivering niet gelezen zou moeten worden als intensiever gebruik maken van de huidige controlemaatregelen. Ons bekruipt het gevoel dat de commissie wenst dat de Belastingdienst mogelijk zonder aankondiging of mogelijkheid tot herstel de ANBI-status kan gaan intrekken. Dat zou in veel gevallen onredelijk kunnen uitpakken.

Tot slot merken wij op dat het opvallend is dat de problematiek van oneigenlijke intrekkingen en weigeringen van de ANBI-status relatief weinig aan de orde komt. Zeker als de controles geïntensiveerd zouden worden, is dat wel een punt van aandacht.

NEEM VOOR MEER INFORMATIE CONTACT OP MET:



WILBERT VAN VLIET

+ 31 (0) 6 12 22 66 34

w.vanvliet@hvkstevens.com



REMCO KEIJ

+ 31 (0) 6 10 29 69 87

r.keij@hvkstevens.com